

του Λ. Γεωργογάλα

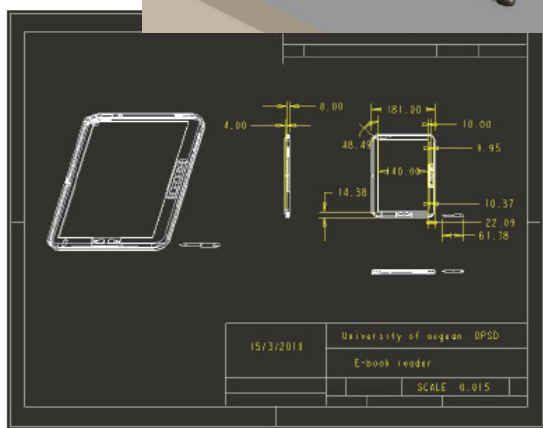
Χαμένοι στη “μετάφραση”: Πληθώρα formats

Ένα πολύ κρίσιμο επιχείρημα όσων υποστηρίζουν το έντυπο κείμενο έναντι του ηλεκτρονικού είναι ότι, ενώ για να διαβάσεις ένα βιβλίο πρέπει απλώς να ενεργοποιήσεις τους φυσικούς αποκωδικοποιητές με τους οποίους σε έχει εφοδιάσει η φύση, δηλαδή τα μάτια και το μυαλό, στην περίπτωση του e-reader, λόγω των πολλών διαφορετικών form factors, τεχνολογιών, εξειδικεύσεων και κατασκευαστών, υπάρχει μια πλειάδα διαφορετικών formats, τα οποία αντιστοιχούν σε κάθε πλατφόρμα. Κάθε format έχει τα δικά του μυστικά και τον ειδικό προσανατολισμό. Εδώ θα περιοριστούμε στην αναφορά των δημοφιλέστερων τύπων αρχείων κειμένου.

- **Adobe Portable Format (pdf):** Το επικρατούν format στο χώρο της ηλεκτρονικής διανομής εγγράφων έχει εξελιχθεί πολύ, ώστε να ενσωματώνει (embed) γραμματοσειρές και εικόνες, ακόμη και βιντεοκλίπ, ενώ έχει αποκτήσει δικλίδες ασφαλείας DRM, passwords κ.λπ. για την ελεγχόμενη διακίνηση και αγοραπωλησία τους. Λόγω της διάδοσής του το πρότυπο έχει ξεφύγει κάπως από τα στενά πλαίσια της Adobe, καθώς υπάρχουν πολλά δωρεάν εργαλεία δημιουργίας και προβολής PDF, προερχόμενα είτε από σαρωθέντα έγγραφα είτε κατόπιν μετατροπής άλλων ηλεκτρονικών τύπων εγγράφων.
- **Hypertext (.html):** Το format που έγινε φορέας της επανάστασης του Internet, εισάγοντας κώδικα μορφοποίησης του κειμένου αλλά και την έννοια του υπερσυνδέσμου (hyperlink), με την οποία “ηλεκμεταφέρεστε” σε άλλο σημείο του εγγράφου. Η Microsoft προχώρησε ένα βήμα παραπέρα, δημιουργώντας το format CHM, ένα container, επί της ουσίας, το οποίο εμπεριέχει πολλαπλές ιστοσελίδες και όλο το απαιτούμενο υλικό τους, χωρίς να απαιτούνται ξεχωριστοί φάκελοι και πολλαπλά αρχεία.
- **IDPF/EPUB (.epub):** Ένα από τα δημοφιλέστερα formats για τη διακίνηση e-books και την προβολή τους σε e-readers τεχνολογίας e-ink. Έχει παγιωθεί από τον διεθνή οργανισμό International Digital Publishing Forum.
- **Microsoft Reader (.lit):** Την εποχή της ακμής των Pocket PCs τα e-books κωδικοποιημένα στο συγκεκριμένο format της Microsoft ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή και παραμένουν ένα συχνά απαντούμενο πρότυπο.
- **Mobipocket (.prc, .mobi):** Δημοφιλές format βασισμένο στο ανοικτού κώδικα στάνταρ Open eBook. Προσανατολίζεται περισσότερο στην προβολή κειμένων στις μικρές οθόνες των smartphones και έχει καλή εφαρμογή στα κόμικς, καθώς υποστηρίζει τον τεμαχισμό μιας ενιαίας σελίδας σε τμήματα.
- **Text (.txt):** Η “μητέρα” όλων των formats κειμένου! Βασισμένη σε ένα matrix χαρακτήρων ASCII που διαφέρουν σε διάταξη από γλώσσα σε γλώσσα, αλλά και από λειτουργικό σε λειτουργικό, η προβολή του ίδιου κειμένου σε διαφορετικές συσκευές με διαφορετική πλατφόρμα εγκυμονεί συνεχώς ζητήματα συμβατότητας. Πάντως, το μικρό μέγεθος είναι το μεγάλο ατού του txt format.

Αναζητώντας το ελληνικό εκπαιδευτικό e-reader

Η διείσδυση των υπολογιστών στην εκπαίδευση πραγματοποιείται με δυσκολίες και αργούς ρυθμούς, καθώς προσκρούει πάνω σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, αντικρουόμενες πολιτικές των αλληλοδιαδεχόμενων κυβερνήσεων, αλλά και καθαρά πρακτικά προσκόμματα οικονομικών δυσκολιών στην εξεύρεση των απαραίτητων κονδυλίων.

Προτεινόμενο μοντέλο e-reader, όπως το συνέλαβε το Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων του Παν/μίου Αιγαίου.

Τα τελευταία δύο χρόνια, οι μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αρχίζουν να εφοδιάζονται με notebooks, παρεχόμενα με κρατική επιχορήγηση σε χαμηλό κόστος. Ωστόσο εκκρεμεί η εισαγωγή στο σχολικό πρόγραμμα του ηλεκτρονικού βιβλίου, το οποίο, ως συσκευή πλέον θα καθιστά πιο ξεκούραστη την ανάγνωση των σχολικών εγχειριδίων.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών και η Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα, υπό την αιγίδα της Ειδικής Γραμματείας Ψηφιακού Σχεδιασμού, προκηρύσσουν Ανοικτό Διαγωνισμό Ιδεών για τη δημιουργία ολοκληρωμένης πλατφόρμας ψηφιακού αναγνώστη βιβλίων (e-book reader) που θα χρησιμοποιείται κυρίως, από μαθητές, φοιτητές και εκπαιδευτικούς. Όπως αναφέρεται στη [σχετική ιστοσελίδα](#), «Στόχοι του Διαγωνισμού είναι (α) να διατυπωθούν ιδέες για τη δημιουργία ενός e-book reader, ειδικά για τις ανάγκες της Παιδείας, και (β) για μία πλατφόρμα διαχείρισης του Ηλεκτρονικού Βιβλίου».

Παρότι στο site αναφέρεται ότι θα ανακηρυσσόταν νικητής μέσα στον περασμένο Μάιο, δεν έχει ακόμη ανακοινωθεί. Ενδιαφέρον είναι όμως να δει κανείς τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί (6

τον αριθμό): μερικές από αυτές δεν δίνουν σαφές στίγμα του προτεινόμενου hardware, ούτε του μοντέλου διαχείρισης και software που προτείνεται, ενώ άλλες είναι ιδιαίτερα αξιόλογες και περιέχουν προτεινόμενες πλατφόρμες e-reader, μοντέλα χρήσης σε σχολικό και ακαδημαϊκό επίπεδο, αλλά και προχωρούν σε αναλύσεις της αγοράς και των υφισταμένων τεχνολογιών, κάνοντας ανάλυση της σχέσης κόστους/απόδοσης, με στοιχεία προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα. -